

UNIVERSITÄT
SACHSEN-ANHALT
124

Cc 432

1) Kuesbeck, Thomsen, Humpo
et Latinius

ms. 24 - 18]

Cc 432^a (1-21)

PK

8
IOHAN. IESSENI
A IESSEN

DE SYMPATHIAE ET
ANTIPATHIAE RERVM
NATVRALIVM CAVSSIS

DISQVISITIO SINGVLARIS,

*Quam in publico pro virili ad Cal. Iunij
defendere conabitur*

M. DANIEL SENNERTVS
Vratislaviensis.

WITEBERGÆ,

Imprimebatur Typis Meissnerianis,

M. D. XCIX.

Johann von Jessen

INCLYTÆ VVITE-
BERGENSIS ACADEMIÆ

RECTORI MAGNIFICO,

COETERISQVE QVATVOR FACVLT:

PROFESSORIBVS,

VIRIS REVERENDIS,
CONSULTISSIMIS, EXPERIEN-
TIA ET MULTIPPLICIS DOCTRI-

NAE LAVDE

CLARISSIMIS,

DOMINIS COLLEGIS SVIS,

OBSERVANTIAE ET

BENEVOLENTIAE.

Ergo

Ponit

AUTHOR.

DE SYMPATHIÆ ET ANTIPATHIÆ RERVM

Naturalium causis.

P R O O E M I V M.

Nihil in universâ Naturâ corporeâ adeò controversum
& intricatum, adeò diligenter ab omnium seculo-
rum Philosophis investigatum, quàm Odi & Amici-
tiæ Rerum Physicarum germanæ causæ cognitio.
Quàm facile enim hoc dissidium, hanc conspirationem cuius et-
iam intueri concessum, tam seriò horum negata videtur ratio,
nec dum (quantum quidem mihi videtur) res satis perspecta,
neque inter tot, qui Archimedeum illud; *εὐρηκα, εὐρηκα* exclamare
ausus fuerit, compertus ullus; quantumvis etiam studiosè adla-
boratum. Opera pretium igitur facturus mihi videor, si id, quod
excellentium hominum iudicio de hac re compertum habeo, in
medium proposuero; quod priusquam exprimam, antè quæ prisco-
rum fuerit de his affectionibus sententia, Aristotelis commune res
tractandi institutum secutus, dicam, eorundemq; lapsum osten-
dam, unaq; Novitiorum quorundam supinitatem & negligentiam;
paucis multa, & generatim quidem (quando, secundum
Philosophum, particularium, accurata non detur scientia) com-
plexurus.

Quas Sympathiæ & Antipathiæ Naturalis
Causas Antiquitas putarit, enumeratur

C A P. I.

Solum qui Deum Sympathiæ & Antipathiæ Rerum naturali-
sum causam statuerint inter Antiquos reperti. Rursum alij,
A 2 quæ

qui vim hanc Ideis acceptam ferrent, Species ex Ideis in Materiã
 transfusas res ad amorem vel odium urgere existimantes. Qui-
 busdam verò visum est, causam hanc divinis Attributis illis tri-
 buere, quorum opera Deus per Intelligentias cœlestium corporum
 virtutem in Entia omnia transfundat, eiusq̃ expertem nullam
 creaturam patiatur. Sed non defuerunt, qui totum hoc ab
 Intelligentijs emanare putarent; singulis in hoc terrestri orbe pe-
 culiarem Intelligentiam assignantes. Secuti deinceps alij, qui
 cum inferiora hæc à superioribus lationibus gubernari, corporaq̃
 omnia cœlo plena esse sentirent, cœlo principium hoc, nullã ta-
 men expressã singulari ratione, imperfectissimè adscripserunt.
 Quidam, cum viderent exhalatã animã omnes organicas poten-
 tias cessare, hanc vim animæ consecrarunt. Nonnulli verò Ma-
 teria, quòd ex hac corpora emergant omnia, in eamq̃ rursus a-
 beant, & dissolvantur. Ex hac familia animadvertentes a-
 lij, Esse cuiusvis rei Formam constituere, operationemq̃ omnem
 à forma potius, quàm materia prodire, litem & concordiam re-
 ctius à forma progigni asseverarunt. Verùm enim verò cum a-
 ctio compositorum sit, & perfectorum Entium; tam Materia
 autem, quàm Forma incompleta sint, Composito efficaciam hanc a-
 lij detulerunt. Demum nonnulli nudis qualitatibus Sympathiæ
 & Antipathiæ causas adscripserunt. Postremò Pyrrhonij ullius
 haberi posse scientiam contentiosè negarunt. Hæc de pri-
 scorum commemorata sententiã.

Quomodo apud rationis tribunal causa
 sua cadat Antiquitas, osten-
 ditur

C A P. I I.

Insita nobis vis quædam est divino munere, quã Deum Princi-
 pium esse, à quo in nos transfundantur omnia, apertè sentimus.
 Vnde

Vnde Philosophus primum Ens vitam omnibus Entibus elargiri
profitetur. Quapropter Esse, & vita individuis cum insit, ne-
cessario continget, ut accidentia omnia, quæ per se ad unumquod-
que individuum pertinent, ex eadem, dante Esse, causâ originem
ducant: Quandoquidem secundum Peripateticos, Agens formam
impertiens etiam formam consequentia tribuat. Idcirco cum à
Deo Esse, vita, vis operandi, muneraq; omnia particularibus di-
stributa sint, nemo, nisi vecors, affirmare dubitabit, Deum in-
finita virtute præditum particularium cura affici. Deum igitur
qui principium tale statuunt, rectè quidem & piè, sed minus pe-
ritè hoc loco sentiunt; quod in Demonstratione non remotiores,
sed causæ exigantur proximiores. Tunc autem Naturam rei scire
profitemur, cum nos intima, aut saltem vicina principia nosse
opinamur. Qui verò ad universales solummodo causas confuge-
re satagunt, omnia illi quidem facili labore solvunt, sed nil insti-
tuunt. Ad idè sanè brevis scientiæ asylum ij quoq; qui litis & ami-
citiæ principium Ideis, divinis Attributis, & Intelligentiis assignant,
inepti confugiunt: Imò, quod intolerabilius, hanc operandi virtutem
Deo nefariè adimunt. At, qui principium universale, omniumq;
causam cælum ipsum esse dicunt, ad solem ipsum cæcutiunt:
quandoquidem, (ut post patebit) multæ Sympathiæ & Antipa-
thiæ non ex cælesti virtute, sed ex manifestis causis alijs deriva-
tæ existunt. Anima verò hanc efficaciam dedicatiù lippientes
prodit oculos, ut qui malè cernant inanimis etiam rebus odium
inesse & amicitiam. Sed longius à vero absunt, velut interno
sensu orbati, qui causam Physicæ disciplinæ Materiam faciunt.
Hæc enim cum pura pura potentia sit, quomodo, quæso, tantos mo-
liri effectus poterit? At si vis hæc deferenda formæ, nonnè rur-
sum exigendum erit, ut proprietates omnes unius particularis in-
sint omnibus cæteris ejusdem Speciei individuis? Quod enim uni
ratione formæ inest, omnibus etiam eadè formæ præditis inesse de-
bebit; Id quod ex risibilitate, quæ omnib; inest hominibus, perspe-
ctū. Verum multæ proprietates individuorum, quæ ἰδιουγενεαίαι

Gracis dicuntur, in speciebus non existunt; quod multiplici certe convictum experientia est, inq; Lazaro vitri vorace, puella aconito nutrita compertum: quæ proprietas non totius est speciei, sed paucorum duntaxat Individuorum. Formæ igitur nullâ ratione hæc facultas quadrabit. Quia etiam aliud essentia est, aliud operatio, ad essentiamq; sola Formæ unio exigatur, ad operationem autem organorum dispositio, solum Compositum ad litis, & amicitia vim edendam imbelli futurum. Neq; illi quoq; rem acutetigerunt, qui manifestis solùm qualitatibus tantùm inesse virium putarunt, cum major longè insit impetus occultis. Scepticis verò illis ignorantia magistris, vel rectius se opticiis Philosophis, illud respondendum censeo, ipsos, dum maximè pernegant disciplinas, modūq; sciendi, probè se ad alicam refutandi peritiam ex analytica fontibus petitam nosse, prodere, atq; tantùm, superciliosè magis, quàm modestè & Socraticè, doctam ignorantiam jactare. Hactenus refutata sit Antiquitas.

Novitiorum quorundam in hæc quæstione
profectus indicatur

C A P. III.

Quid de causis consensuum, & dissensuum rerum naturalium diversarum factionum prisci senserint, quantumq; à vero abfuerint, ostensum. Nunc par est recentiorum aliquot, qui hoc seculo bonarum literarum regnum tenent, judicia poscere, & introspicere, unaq; quid in hac re ab illis præstitum, candidè aperire. Et sanè Fernelius, abditarum causarum professor egregius, l. 2. c. 17, illud quidem, quòd tales sint in natura affectiones, convincit, longamq; more Pliniano, de his historiam nectit: ubi verò ad το δίοτι, adeoq; rem ipsam deventum, ita se absolvit. Nihil est, inquit, in nullâ naturæ parte, quòd non peculiari, & occultâ proprietate vigeat. Et jam si multa inter se conferamus, necesse est omnino has illorum proprietates, aut similitudine quadam, & affinitate sibi consentire, aut dissimilitudine, atque dissidio adversari. Hinc sympathia, & antipathia profecta sunt, rebus omnibus
insertæ

inserte: arcane quidem ille, & abdite, quas natura potius nos mirari, quam scire voluit. Atque his se ipsum abdit. Fracastorius, vir ob multijugam eruditionem, non minus quam Plinius, & Catullus statuum in patria & meritis, & consecutus, in suo de sympathia, & antipathia scripto, multa quidem in hanc sententiam egregia, contorta tamen, & ut ingenuè dicam, tanto ingenio indigna protulit, saepeque aliena. Subtilis Scaliger Exercit. 344. hic silices masticare videtur, potiusque sympathiam, & antipathiam græcas voculas non propriè latine expressas indignari, ambitione ad Grammaticam potius supellectile pertinente. Quantum verò ad rem ipsam, ad manifestas reduci posse qualitates causas eiusmodi actionum & passionum negat: quastamè ipsas, immemor, in suâ illâ iocose sympathia historiam subtilitatis asterisco allegat. Mox vero cur hircinus sanguis adamantem confringat, easdè rursus ignorans, solutionis loco, ingenui candidique animi verbū; Nescio, usurpat. Nicolaus Biesius, cæteris in hac materia parcior & simplicior, in suo de Universitate libro sympathie, & antipathie causam, ex Fracastorio, ad communem incognitamque transfert analogiam. Casalpinus, nuper à quodam persæpè indignè cæsus, questionum medicarum l. 1. c. 13. quod quædam à quibusdã patiantur, materia ratione contingere scribit, quodque facile ab igne urantur pingua, non difficulter cum resinis misceantur oleorum genera, id non calori, frigori, humiditati, vel siccitati, sed quibusdã materia conditionibus, ut levitati, gravitati, crassitiei, tenuitati tribuendum; atque inde sympathie, & antipathie appellationem ortã. Has tamè affectiones haud methodo, (fortè à Galeno sic iussus loqui) propter difficile similitudinis & dissimilitudinis in materia cognitionem, sed solâ experiëntiæ esse pervestigabiles. Plures, quos vobis hac de re scriptores adducere, nō habui. Quod si vel ex his certi aliquid vestrum quispiam perspectum habuerit, ipsis profecto cur agat gratias, habiturus. Sed ad nostram disquisitionem properemus.

Sympathie, & Antipathie genus summum inquiritur, illiusque conditio excutitur.

C A P. III.

UNiver-

Vniuersa Entia, juxta Peripateticos, præter Transcendentia, sub aliquo decem summorum continentur generum. Horum primum, & præstantius substantia est, sub quâ sympathia & antipathia collocari haud poterit; quod substantia, quatenus tales, se invicem neque amant, neque odio insequantur. Præterea verè contrarietatis expertia alia quoque genera, veluti Tempus, Agere, Pati, Ad aliquid, Situs, Habitus; in quibus aduersitas omnis exclusæ locum non habet: sequitur igitur neque ijs, quæ sub his collocantur, dissidium ullum intercessurum. Superest igitur, ut sub Qualitate, Quantitate, vel Loco comprehendatur, quòd in his solummodò deprehendatur contrarietas. Et verò cum in quantitate secundum magis, & minus saltem existat aduersitas, nullum verò alteri ex eo, quod majori vel minori quantitate ipsi opponatur, inimicè aduersetur; nullatenus Quantitatis categoriæ hæ affectiones erunt accensendæ: quemadmodum etiam nec sub genere loci collocandæ, quòd entium nullū propter unitatem, vel contrarietatem loci in alterum amore, vel odio exardescat. Ergo restabit sola Qualitas genus proximum sympathiæ, & antipathiæ constituendum: quod sanè genus tam occultas, quam manifestas specie differentes qualitates complectitur, quarum aliæ similes, aliæ diuersæ, quadam omnino contrariæ. Contrariæ in eodem genere longissimè distant: diuersæ verò inter contraria locum habent: similes verò sibipsis respondent. Similium qualitatum aliquæ diuinis adherent corporibus, aliquæ corruptionem subeuntibus: quibus sanè aliæ secundum speciem insunt, veluti jungendi sibi ferrum in magnete virtus: aliæ secundum individuum particulares, ut vini tedium: aliæ secundum partem aliquam, veluti unguem vel cornu, singulares. Res igitur naturales omnes quoniam ob qualitates similes, vel dissimiles amore invicem conueniunt, odio discedunt; consequens erit, sympathiæ & antipathiæ rerum naturalium aduersas, vel similes in corporibus existentes qualitates causas ponendas. Sed verò cum ex uno eodemque locis exoriri & amicitia nequeat, qualitatibus has affectiones inferentibus

ferentibus duo saltem substituenda subiecta, quorum alterum realiter, & quo ad esse ab altero sejunctum, similibus ei qualitatibus congruere, vel contrariis adversari possit. Deinde siquidem qualitates subiecti egent fulcro, ut perfecta sit oratio, cognitum adherentia modum oportet. Possunt verò, quæ insunt, multipliciter corpori inesse, actu videlicet, vel potentia; est quæ potentia, non minus quam actus, duplex, prima puta, & secunda, Prima, gratia exempli, scientia in mente dispositio, Secunda scientia in deo. Actus verò primus à posteriori potentia actu auspiciatur, altero impetrata operatur scientia actu. Quoniam verò dictæ Qualitates expeditè aggredi suas operationes possunt, in primo potentia modo nequaquam futura. Unde sequetur esse in altero, in quò, eo primo vel actu secundo. Vbi tenendum, omnibus modis diverso respectu eas sic posse existere: cum enim in aliqua earum subiecto formaliter utitur, primum actum consequitur: ab actione verò, ceu feriatura, cessans, potentia esse secundo modo perhibetur: quando verò in opere strenuè versatur, ad actum secundum reducitur. Verum nunc species dispiciamus.

Sympathiæ & Antipathiæ species recensentur, & earum ratio explicatur

C A P. V.

Quæquam dissensus & consensus rerum naturalium omnes sub commune genus Qualitatis vocati; non inde tamen sequitur, eos in plures species non divisibiles. Nam eorum, qui cælestium virtute in Entia transfunduntur, sub diversis speciebus collocantur; pariter, qui ex Qualitatum elementarium impetu proficiscuntur, sub aliis atque aliis continentur. Causse igitur eorum quandoquidem existunt variæ, res etiam, quibus

B inni

innituntur, realiter distincta, varias atq; multiplices earum species esse necesse. Postea, cum idem sit rei essentia, & significatum definitionis, sequitur, si essentia diversarum Specierum existant varia, tales quoq; definitiones futuras. Quare consensus & dissensus plures diversasq; species sub se cum habeat, certè Specierum multitudini definitionum respondebit numerus. Nemo tamen hinc arbitretur, has odij & amicitia causas subjecto semper omnino sejunctas nunquam simul alicui individuo adherere posse: Quamvis enim revera, & realiter semper differant, interdum tamen unum idemq; diversis causis subjectum deprehenditur. Et hinc calidum et rubrum, Martis & Veneris naturis præditum, res efficere diversas potest; quatenus calidum, amorem incendere; quatenus verò rubrum aliquod animal fugare. Caliditas igitur colorq; rubeus uni cum insint subjecto, inde statuimus, plures etiam earum in uno individuo constari posse; atq; sic Qualitates has Specie differentes aliquando uni alicui individuo junctas, aliquando verò in pluribus sejunctas existere.

Causæ Sympathiæ & Antipathiæ Univer-
si, corporum cœlestium, elemen-
torum, & tandem composito-
rum demonstrantur

C A P. VI.

L Item & amicitiam à Qualitatibus ipsis emanare compertum cum sit, totius Univerſi etiam Sympathiam & Antipathiam ab iisdem principijs proficisci existimandum. Quæ enim elementis insunt Qualitates, cœlo quoq; inesse deprehenduntur, quam nota nobiliori. Pariter, quæ superioribus, imis quoq; conveniunt corporibus, sed humiliori facie: Caliditas namq; frigiditas, humiditas

humiditas, siccitas quandoquidē formaliter elementis insunt, vicis-
situdini obnoxia, qualitatesq; corruptrices à Peripateticis dictæ;
quæ quoniã virtualiter duntaxat cœlestibus inhaerent, perfectiva
nuncupata. Ergo cum eadem, quæ in superioribus, etiam in postre-
mis his, & vice versa, existunt: ex horum congruentia sympa-
thiam, ex dissonantia antipathiam Univerſi provenire necesse est.
Neg, ex his, gratia exempli, dictis Qualitatibus solummodò
in universo oritur & amicitia; sed prorsus ex omnibus, quocunq;
modo similitudine vel contrarietate natura sibi correspondenti-
bus, vel contradicentibus.

Quandoquidē igitur affectiones hujusmodi Qualitatibus corpori annexis at-
tributa, sequetur corporum cœlestium impetum, quo se adamant
& offendunt, iisdem tribuendum esse. Et sic seres habet. Mars
enim calidus & biliosus, Saturnus frigidus & melancholicus, ob
Qualitates contrarias sibi infensi sunt; quales similitates in vi-
cem Venus & Sol non alunt, ob Qualitatis humide convenienti-
am. Id quod Planetis cæteris, stellisq; usu venit omnibus; adeo,
ut constituenda hæc Maxima sit: Cœlestium consensum à simili-
tudine, dissensum à dissimilitudine fieri.

Quod verò A-
strologi hanc facultatem ad Domorū vel Exaltationum contrarie-
tatem potius transferunt, non ob id res alio redit, sed in Qualita-
te adhuc perstat. Est enim (pro exemplo) Solis Exaltatio in A-
riete, Saturni in Libra. Arietis Qualitas sicca, Libræ hu-
mida est; ideoque Saturnus in Ariete, Sol in Libra deprimitur,
propter Qualitatem signorum ab horum Planetarum Qualitate
diversam; id quod & de Domorum serie, reliquisq; dignita-
tibus statuendum.

Mundus verò hic inferior ideo
continuus superioribus latioribus, ut inde principium motus, vir-
tutemq; omnem hauriat, sine cujus gubernatione superesse diu
nequideret. Proinde nil in hoc sublunari orbe virtutis cœle-
stium expers, sed ea abundat, eoq; magis, quò suo in genere
quodq; præstantius.

Atq; sic primariæ partes Elementa ab illa adspirata, pro ut illam
excipiunt,

excipiunt, ita pugnam vel ineunt, vel induciis quiescunt. Prædita enim omnibus caelestium virtutibus sunt, quarum aliquas sibi ipsis respondere, alias sibi mutuò adversari Astrologi, Philosophi antiquissimi, explorarunt. Martem Lunæ dissimilem, similem autem Soli; Jovem parem Veneri, contrarium Saturno; & sic de cæteris. Hæ igitur stellarum Qualitates, in elementa transfuse, dissimilitudinem habentes dissidium faciunt: similitudine verò prædite concordia nectunt. Primæ itaq; elementorum Qualitates, siquidem virtute non impares, nisi à caelestium facultate adjunctæ firmarentur, pugnare saltem invicem, nequaquam verò vincere possent, atq; sic omnis generatio cessaret atq; corruptio. Omne enim, quod generatur vel corrumpitur, id pati à suo contrario debet. Jam quia contraria elementorum ad centrum mundi non existunt, Ignis terræq; partes nec orbitum, nec rursum sentirent ortum: Non enim leve unquam deorsum, nec grave sursum tendit, ibiq; moratur. Vnde nec terra partes in centro, nec ignis in suo loco generationis & corruptionis vicissitudini subicerentur. Nunc verò quia contraria elementis virtualiter (quæ virtus nihil aliud est, quàm vicem contrariorum gerens caelestium impetus) insunt, eorum invicem partes gignunt, & interimunt.

Est deinde & aliud à manifesta Qualitatum congruentia, & dissonantia, elementorum consensus, & dissensus, quo terra frigiditate aquæ respondet, aqua humiditate aëri, ignis siccitate terre. Simili pacto terra siccitate aquæ repugnat, aqua frigiditate aëri, aër humiditate igni, ignis siccitate aëri, aër caliditate aquæ, aqua humiditate terre. Quam sanè absq; causa admiratur rationem Fracastorius: rem tum demum admiratione dignam, si eorum formæ non certis gradibus, sed in summo sibi adversarentur.

Quia autem præter qualitates sensibiles virtutes cæli elementis insunt, multæ rerum naturalium amicitia, & inimicitia

non tam ex qualitatibus elementorum, quam ex corporum celestium influxu ortum habitura. Cum enim elementorum vires excedunt effectus, ipsis nequaquam accepti ferendi. Nam cum omnis operatio à forma prodeat, neque quicquam ultra facultatem formæque consequentiam possit agere, existimandum elementorum virtutes gradum suarum formarum non excedere, sed humida, quatenus talia, solum humiditatem, frigida frigiditatem imprimere: non item ferrum trahere, aut puppim detinere, quæ Hercules lapis, & Echeneis præstare assolent, quas vires simpliciter mistis his cælitus immixtas arbitrandum. Idcirco lûs & amicitia, quæ ad elementorum Qualitates reduci nequit, superiorum efficaciam adscribenda. Hinc virtutes superiorum plantis, lapidibus, metallis, animalibus, & eorum partibus affixæ, si sibi ipsis similitudine conveniant, res ad amicitiam vocant, si verò dissentiant, odio disturbant.

Sunt tamen & aliæ Sympathia & Antipathia compositorum cause, elementorum nempe in misto existentes virtutes; atque harum interventu consensus compositorum à virtute consimili elementorum, dissensus à dissimili potentia emanat. Quod verò de primis Qualitatibus hic assertum, id quoque de secundis & tertiis accipiendum. Estque hæc non tantum inanimatorum, quæ motu agitantur externo, propria affectio, sed & quæ motu interno ciuntur, animatis communis passio: Anima n. & corpus invicem compatiuntur. Unde quæ corporis temperamento congruunt, mutua discordia sese nectunt. Quæ verò contrariam sortitæ temperiem, invicem sese abdicant & pellunt. Ob id melancholici, quod siccitas in ipsis dominetur, frigiditasque, à calidis & humidis, adeoque sanguineis animalibus abhorrent: propter frigiditatem tamen phlegmaticis, propter siccitatem congaudent cholericis. Sanguinei verò ratione humiditatis phlegmaticis congruunt, à cholericis alieni, ob caliditatem tamen phlegmaticis adversi, cholericis grati. Cholericis omnino phlegmaticis exosi, qui tamen humiditate sanguineis, frigiditate favent melancholicis. Quamvis au-

rem anima omnis corporis temperamentum sequatur, differunt tamen inter se, longeque specie diverse sunt anima. Quae enim brutis Esse, vivereque conferunt, rationis electionisque expertes existunt, ita, ut passiones ex corporis temperamento ortas nullo superare pacto valeant; verum magis ab his impulsae prosequi affectiones corporis cogantur. Dissimilem igitur temperiem obtinentia, conatu quodam naturali sibi obsistunt infensa; similem vero Qualitatem nata, intimè diligunt. At homo, qui rationis, consilij, electionisque compos, ad actum nequaquam unum, sed tam ad bonum, quam ad malum aequè dirigitur. Et quanquam per corporis affectiones ad aliquid agendum vel fugiendum disponatur, moveaturque; non tamen cogitur, necessarioque corporis passionem insequitur: imò renitens in contrarium aliquando potius fertur. Exinde melancholici & sanguinei neque semper sibi congaudent, neque condolent: Et licet diversis corporis Qualitatibus variè afficiuntur, ex virtutis tamen habitu vel se diligere, vel ex animi pravitate odisse possunt. Hinc aliae sympathiae & antipathiae corporis & voluntatis originem trahunt, quae, siquidem non purè naturales, aliam tractationem exigunt.

Regulae, quibus Sympathiae & Antipathiae rerum naturalium causas venari liceat, recensentur

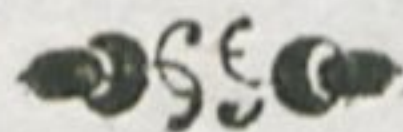
C A P. VII.

Corpora caelestia, cum mistis & compositis influant, illorum semper junctam virtutem circumferant opus est. In omni enim individui actione vis sublimioris potentiae non excluditur, sed cooperatrix principalis rectè censetur. Quemadmodum enim superiorum corporum virtutes proxima sibi sunt, vel dissident Qualitate: ita composita ipsis subiecta eodem principio sese nectunt vel dissolvunt. Quocirca quoniam Soli & Venus amici planetae sunt, iisdem subiecta mista invicem sese diligunt: Quae verò Saturno subsunt, à Veneris rebus alienissima existunt, ob Veneris Saturnique inimicitias naturales. Hinc nomenclaturam suam res
qua-

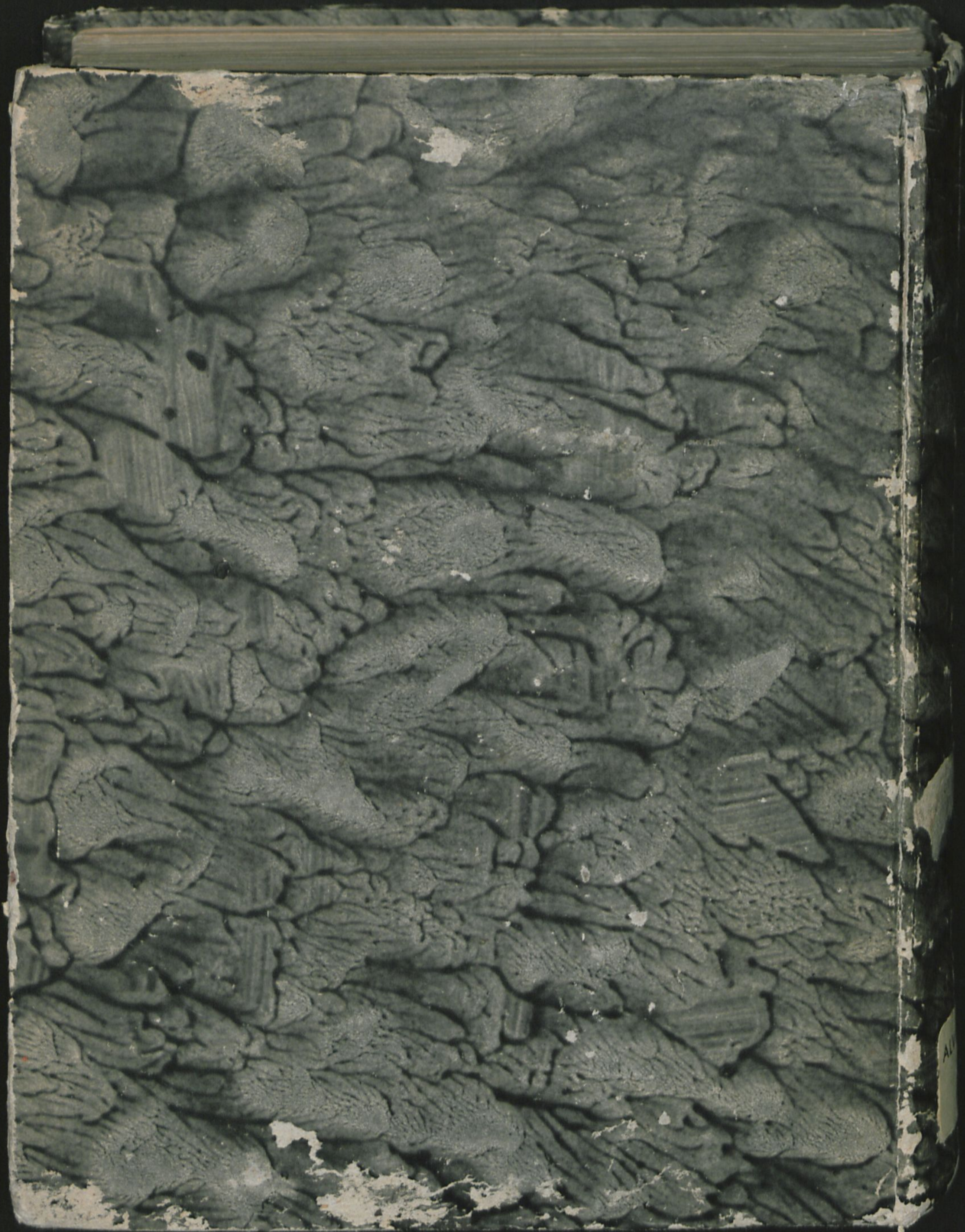
quolibet possunt, ut alia Saturnina, alia Joviales, quaedam Martiales, nonnulla Solares, alia Venerea, alia Mercuriales, & denique Lunares alia appellentur. Proinde quò horum omnium scientia habeatur, alterumq; ab altero distinctum judicetur, cuius quodq; planeta subijciatur disquirendum: sic n. illico omnis innotescet dissensus & consensus in Natura causa. Visum verò sapientia fundatoribus, antecessoribus nostris, id totum ex radiorum, motus & figura superiorum imitatione, tum ex odoribus, coloribus, saporibus; quaedam ex operationibus, affectibusq; corporibus caelestibus consonis, perfectissime venari. Compertum hinc ipsidem, Saturno subiecta esse gravia, terrea, obscura, reptilia, solitaria, melancholica, nocturna, contemplativa, avara, timida, laboriosa, invida, ex putri materia genita, impure viventia, fetus proprios devorantia, feralia, funesta, gravem & molestum odorem spirantia. Iovi autem obnoxia calida, humida, vegetationiq; idonea, grata, pia, mansuetata, justa, mitia, disciplinabilia, morata, temperata, sapientia & dignitate praestantia, cum aliqua acrimonia & stipticitate dulcia, odore suavia, colore aurea, & viridia. Martis verò mancipia ignea, sulphurea, rubra, adusta, acuta, amara, linguam perurentia, acria pariter ex caloris abundantia, venenosa, cutem exurentia, vel pungentia, spinis tecta & munita, omniaq; bellicosa, rapacia, famelica, audacia, & animalibus infesta. Soli parent lucida, aurea, acuta cum dulcedine mista, magnanima, gloria cupida, noctu bucentia, cantuq; Solem vocantia. Venerea sunt sanguine cum puerita abundantia, alba, dulcia, unctuosissima, delectabilia, salacia, otiosa, perditè amantia, hircumq; olentia. Mercurium praesidem habent aquea, sagacia, ingeniosa, velocia, vastra, sexum utrumq; habentia, & effeminatè imberbia. Luna dominatur humidis, pinguis, insipidis, albis, argenteis, & quae pro sitis varietate colores mentiuntur, aquatilibus item & mensuris.

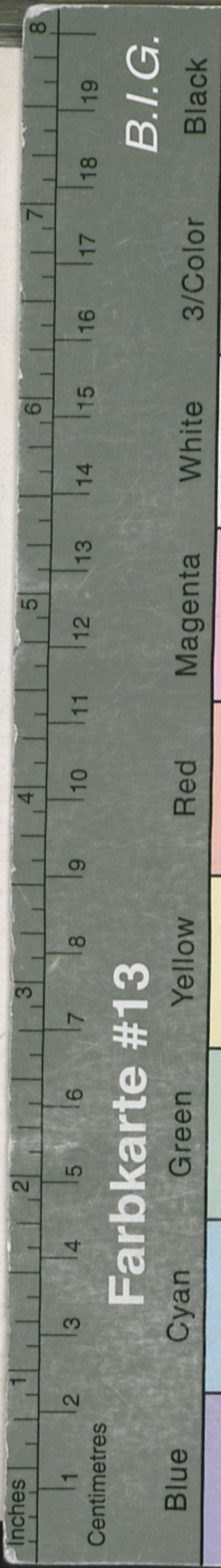
Cognitis itaq; & perspectis stellis praedominantibus, litis & discordiae causae futurae plane. Sciendum autem, dissensum saltem virtute duarum stellarum in duo subiecta effusa effici: consensus

sensum verò modo à facultate duarum stellarum, modo unius, que duobus vel pluribus subjectis insit, illaq; necat, proficisci. Præterea quemadmodum eadem stella plures diversasq; naturas sortita: ita individuum ipsi subjectum plures diversasq; ejusdem stelle facultates haurire potest, ac retinere, pluribusq; sympathiis & antipathiis subjici. Vbi igitur individuum aliquot pluribus modis assensu vel dissensu affectum comperimus, illico mentem ad cœlestia erigemus, & que sidera hanc virtutem instillent per-vestigabimus. Hic verò admonendum, nos tantum litis & concordie eas causas, quas sua efficacia planeta constituunt, disquirere, iis, que à sideribus octavæ spheræ ortum habent, omisis. Fixa enim sidera, quoniam innumerabilia, effectus in ea relati scientia à nobis comprehendere non possunt. Quo circa cum stelle natura & Qualitate planetis respondeant, hæc q; illius, illa verò hujus nature compos, (quam colore etiam judicare non difficile est) effectum siderum ordinem planetarum non egredi, sed simul in ortum & occubitum rerum cum Planetis (quos Græci inde κοσμοκράτορες, mundi principes, & θεοὶ βουλευταῖς, consiliarios Deos, & ἐρμηνεῖς, hoc est, interpretes nuncupabant) conspirare statuendum. Et quia infinita etiam sunt, que ab ipsis planetis fiunt, horum etiam scientiam absolutè perfectam, omniumq; congruentiarum, & incongruentiarum causam callere nos posse dissidimus. Fatemur potius libenter, imper scrutabilia Dei esse opera, nosq; homines tantis rebus nimium impares. Interim tamen, que nosse nobis concessa sunt, gratissima mēte leti accipiamus, confisi, dictis observatis regulis, plurimas adversitatis & consensus in natura nos explicaturos causas. Non placuit autem hoc loco, quàm vera aut falsa sint quædam, etiam majoribus probata, Sympathia & Antipathia exempla (quorum non pauca manifesta contradicunt experientie) contendere, sed hæc & similia in disputatione ipsa expectare. Interea hæc, que ex Illustris viri Tychonis Braheci domestica semestris conversatione feliciter consecutus, tibi candidè impertio; ingenuè, lector, excipe, boniq; consule.

B.I.G.

Farbkarte #13

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

ESSENI
EN

THIAE ET

Æ RERVM

M CA VSSIS

INGV LARIS,

virili ad Cal. Iunij

nabitur

SENNERTVS

ienfis.

ERGÆ,

s Meißnerianis,

X C I X,

69

